בד א ב מיי' פ"ב מהל' פסולי מוקדשין הלכה

עין משפט

נר מצוה

בה ג מיי׳ פ״ד מהל׳ סוכה הלכה ב סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי תרל סעיף ב: מיי' פ"ד מהלכות טומאת מת הלי א:

תורה אור השלם 1. וְאָם נְקַבָּה תַלֵּד וטמאָה שבעים כנדתה ששים יום וששת ימים

.. וְעָשִׂיתָ עֹלֹתֶיףְ הַבְּשָׂר וְהַדֶּם עַל מִוְבַּח יְיָ אֱלֹהֶיףְ וְהַדֶּם עַל מִוְבַּח יְיָ אֱלֹהֶיףְ ודם זבחיר ישפר על מְזָבֶּח יְיָּ אֱלֹהֶיףְ וְהַבְּּשֶׁר מִּאֲבֵל: דברים יב כז הֹאבֵל: דברים יב כז יַּלְּקֶּרְּהְ נְּבֶּעְרְ וְנְתַּוְ תַל קַרְנִת מִוְבַּח הְעלְה על קַרְנִת מִוְבַּח הְעלְה ואת דמו ישפר אל יסוד מובח העלה:

ויקוא ב... 4. וְלְקָח הַכּהַן מִדְּמָה בְּאֶצְבְּעוֹ וְנְתַוֹ עַל קְרָנַת מוְבַּח הָעלָה וְאֶת כָּל דְמָה יִשְׁפּרְ אֶל יְסוֹד ייכרא ד ל . המזבח: וְלָקַח הַבּּהָן מִדַּם הַחַטְּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן על קַרְנת מִוְבַּח הָעלָה וָאֶת כָּל דְּמָה יִשְׁפּרְ אֶל יסוד הַמּוֹבַחֵ:

ייקרא ד לד ויקרא ד לד ויקרא ד לד (יקרא ד לד בּסְבֹּת תַּשְׁבוּ שַׁבְּעַת יְמִים כָּל הָאָוְרָח בְּישֶׁרְאַל יַשְׁבּוּ בַּסְבּת: לְמַען יַדְעוּ דרֹתִיכָם בִּי בסכות הושבתי את בני שראל בהוציאי אותם מַאָרֶץ מִצְרִים אַנִּי יִיָּ

ויקרא כו מר-מו יבא לאביו ולאמו לא יטַמָא: אַדְמָתְךּ תָּבִיא בֵּית יְיָ אֱלֹהֶייְר לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמוֹ:

שמות כג יט

רבינו חננאל

י׳ כלומר אחד הוא ר סבר יש אם למקרא ואע״פ שנכתב ירשיען ירשיעון קרינן לא חיישין יהודה בן רועץ היה דורש שבועיים אע״פ שכתב שבעים אמר שבועיים קרינן ויש אם למקרא ירז ריח שמאי לטויז חסר כיון דקרינן קרנות הרי כאן שנים דיש אם למקרא. וכן ר' שמעון י דריש בענין דפני סוכה יש אם למקרא ר' שמעון סבר יש אם למקרא בסוכות בסוכות בסוכות קרינן הרי באז שש דל חד קרא אתאי הלכתא וגרעתה לרביעית אוקימתא אטפח. ש אם למקרא ואע"ג דכתיב ועל כל נפשות מת לא יבא כיון דקרינן נפשות אפילו רביעית וישכבן כתיב. יוישכבן כתיב דפרק במה בהמה (שבת דף נה:) אפי׳ רבי מודה משום דקרא מוכח דפנחם לא חטא שייחסו הכתוב: בולהן סבירא להו יש אם למקרא. הא דלא חשיב הכא רבי יוחנן בן ברוקא דמסכת סוכה פרק לולב וערבה

(דף מה:) דאמר חריות של דהלם היו מביאין ומפרש בגמרא משום דכתיב כפות אחת ללולב ואחת (לערבה) למזבח ורבנן מפרשי' כפת כתיב משום דרבי לוי מפרש התם טעמא אחרינא ונראה דדוקא הכא שמקרא ומסורת מכחשי אהדדי אית להו יש אם למקרא אבל היכא דלא מכחשו אהדדי דרשי תרווייהו דהא רבי ורבי עקיבא ור' שמעון דסברי הכא יש אם למקרא מחייבין בפרק ספק אכל (כריתות דף יו:) ובפרק דם שחיטה (שם דף כב:) בחתיכה חחת ספק של חלב ספק של שומן אשם תלוי משום דמלות כתיב אלא היינו משום דקרא ומסורת דהתם לא מכחשי אהדדי ואפשר לקיים שניהם שבא המקרא דמלוות קרינן לחייב אשני מצות דהיינו ב' חתיכות והמסורת בא לחייב על כל מצוה אחת ובפרק כל שעה (פסחי׳ דף לו. ושם) נמי דריש ר"ע גבי לחם עוני מקרא ומסורת ובפרק לולב הגזול (סוכה דף לד:) תנא נמי ר"ע אומר כשם שלולב אחד כו׳ ומפרש בגמרא יולוג אחד משום דכתיב כפת וכן ר"ש דריש בפ"ק דקדושין (דף יח:) גבי בבגדו בה מקרא ומסורת ומיהו קשה מר' עקיבא דלא דריש התם אלא מקרא לחוד ואמאי ם לא דריש התם תרווייהו כמו גבי לחם עוני וע"ק דמסקינן בפרק קמא דסוכה (דף ו:) לחד לישנא דכ"ע רבי שמעון ורבגן יש אם למסורת ובפרק כילד לולין (פסחים דף פו:) גבי בבית אחד יאכל קסבר יש אם למקרא וע"ק דפ"ק דסוכה (ד' ט:) פסלינן לכ"ע סוכה תחת סוכה מדכתיב בסכת ולא אמרינן יש אם למקראש: אקרא אני שבעים. ה״מ לשנויי

כלמשני בפ' ב"ש וזבחים

ד׳ לח:) משום דכתיב כנדתה פירוש

כך יש להוסיף בנקבה על ימי שבע טומאה דוכר: בה בששיהר בובר. ה"מ למימר מה בוכר ימי טהרה מרובים על ימי טומאה אף בנקבה ימי טהרה מרובים על ימי טומאה: בא הניתנין על השובח החיצון שנתנן בשתנה אחת ביפר. בובחים בריש ב"ש (דף לו:) תניא מניין לניתנין על מזבח החיצון שנתנו במתנה אחת כיפר תלמוד לומר ודם זבחיך ישפך ונראה דהך דרשה אתיא אליבא דבית שמאי דלב"ה לא לריך קרא דלא עדיפי מחטאת וכן משמע התם בסוף הסוגיא דקאמר דלהגך תנאי דמפקי האי דם זבחיך ישפך לדרשה אחרינא כל הניתנין על המובח החיצון שנתנו במתנה אחת כיפר מנא להו ומשני סברי להו כבית הלל דאמרי אף חטאת שנתנו במתנה אחת כיפר וילפי כולהו מחטאת ותימה למ"ל קרא דמהי תיתי דמעכבי הא אפילו לב"ש לא ילפי מחטאת דאיכא למיפרך שכן חטאת וד" קרנות ועוד דמשמע התם דאפילו לב״ה ה״א דמעכבי אי לאו דילפי מחטאת ונראה לפרש דהיינו טעמא משום דמתנות של קרנות נפקא לן בפרק איזהו מקומן (שם דף נג:) מדכמיב סביב והוה חשבינא כולה במתנה אחת א"י משום דכמיב סביב טובא ושינה הכמוב לעכב להכי אינטריך קרא בין לב"ש בין לב"ה: **ריצותים** דעכב. וא"ת הוה ליה למימר שלש לעכב דכי לא כתיב נמי אלא ד' הוה ידעינא אחת לעכב דכפרה בכדי לא אשכחן כדאמרי בית הלל ואכתי מייתרי תרי לרבות שנים וי"ל דבית שמאי לית להו ההיא סברא א"ג קסברי כיון דאיכא שפיכות דמים ליסוד לאו כפרה בכדי הוא®: בזביין לרביעית דם בו'. תימה למ"ל קרא להכי מ"ש משני חלאי זיתים מב' מחים שמטמא ובפרק בהמה המקשה (חלין דף עב:) נמי דבעי רבי ישמעאל קרא לרביעית דם הבא מן המת שמטמא למה לי קרא חיפוק ליה מידי דהוה אבשר המת דדם חשוב כבשר כדמוכח בהמוליא יין (שבת דף עו. ושם:) ובהמנחות והנסכים (מנחות דף קד. ושם) גבי דם נבלה דמטמא ברביעית הואיל ויכול לקרוש ולעמוד על כזית מטמא מידי דהוה אבשר ויש לומר דשאני מת דאפי׳ בשר עלמו לא היה מטמא אי לאו משום דמקומו נעשה ללקת כדאמר במסכת נדה בפרק דם הנדה (דף נה.) דבעי אין גזעו מחליף הלכך דם כיון דגזעו מחליף אי לאו דרבי קרא הייתי מטהר והא דנקט מניין לרביעית דם הבא משני מחים שהוא מטמא לאו משום שיהיה פשוט לו במת אחד בלאו האי קרא דאי במת אחד היה טמא ה"ה בשני מתים אי ליכא מיעוטא דהא תנן בפרק קדשי מובח (ובחים דף יו. ושם) כל שטומאתו ושיעורו שוה מלטרפין זה עם זה 6 והא דמטהרי רבנן דפליגי אר"ע משום דמעטיה קרא כדאמר נפשת כתיב והא דאילטריך קרא בדם השרץ בפרק קדשי מובח (שם) אע"ג דחשיב כבשר מכל מקום אינטריך לדם גלול דמטמא בכעדשה אף על גב דכי מיקריש מפחית טובא ולהכי תנן התם (שם) דם השרץ ובשרו מלטרפין דשיעורן שוה אבל דם נבלה ובשרה לא וכן מוכח בירושלמי בריש המוליא יין דאמר ש דם הנבלה טמא והתנן דם השרץ ובשרו מלטרפין ואין לנו כיולא בו ומיהו קשה דבפרק כל שעה (פסחים דף כב. ושם) לא משני אקושיא דדם כשהותרה נבלה היא ודמה הותרה כדמשני אקושיא דחלב וגיד משמע דדם לא חשיב כבשר לכך ל"ל שיש שום ריבוי

דמרבינן ביה דם נבלה ולבתר דמרבינן מסתבר לאוקמי ברביעית שיכול לקרוש ולעמוד על כזית אבל קשה דאם כן דם שרץ נמי דאית ביה ריבויא נבעי מיניה כל כך שיכול לקרוש ולעמוד על כעדשה: ורבנן נפשת בתיב. חימה דרבי ישמעאל סבר לקמן יש אם

למסורת והיינו כרבנן דדרשי נפשת ואם כן בפרק בהמה המקשה (חולין דף עב) דפליגי ר' ישמעאל ור"ע דדריש ר' ישמעאל הנוגע במת

בנפש דרביעית דם מטמא וקאמר ר"ע לטעמיה דאמר אף משני מחים מטמא לרבי ישמעאל למה לי חרי קראי בדם המת דמטמא:

ורבנן ירשיען כתיב ¢א"ר יצחק בר י(יוםי) ורבנן

אמר ר' יוחנן רבי ורבי יהודה בן רועץ ובית

שמאי ור"ש ור' עקיבא כולהו סבירא להו

יש אם למקרא רבי הא דאמרן ור' יהודה בן

רועץ דתניא שאלו תלמידים את ר' יהודה

בן רועץ אקרא אני ישבעים יכול תהא

יולדת נקבה ממאה שבעים אמר להן מימא

ומיהר בזכר ומימא ומיהר בנקבה מה

כשמיהר בזכר בנקבה כפלים אף כשמימא

בזכר בנקבה כפלים לאחר שיצאו יצא

ומחזיר אחריהם אמר להן אי אתם זקוקים

לכך שבועיים קרינן ויש אם למקרא ב"ש

דתנן יסב"ש אומרים יכל הניתנין על מזבח

החיצון שנתנן במתנה אחת כיפר ◌ (שנאמר

ישפך) ובחטאת שתי מתנות בודם זבחיך ישפך) ובחטאת שנתנן ובית הלל אומרים באף בחטאת שנתנן

. במתנה אחת כיפר יואמר רב הונא מ"מ

דב"ש נקרנות יקרנות זקרנות הרי כאן שש

ארבע למצוה ושתים לעכב ובית הלל אומרים

קרנת קרנת הרי כאן ארבע ג' למצוה

ואחת לעכב ואימא כולהו למצוה כפרה

בכדי לא אשכחן ר"ש ״דתניא ישתים

כהלכתן ושלישית אפילו מפח ר"ש אומר

שלש כהלכתן ורביעית אפילו מפח במאי

קמיפלגי רבנן סברי יש אם למסורת ור"ש

סבר יש אם למקרא רבנן סברי יש אם

למסורת יבסכת בסכת בסוכות הרי כאן

ארבע דל חד קרא לגופיה פשו להו תלת

יש אם למקרא. בתר קרייה אזלינן דהיא עיקר: הא דאמרן. ירשיעון קרינן: אקרא אני. יכולני לקרות וטמאה שבעים כנדתה (ויקרא יב) דהא לא כתיב שבועיים מלא: טמא בוכר. שבעת ימים: וטיהר. שלשים ושלשת ימים: וטימה בנקבה. לשבועיים ש: וטיהר. ששים

יום וששת ימים: כפלים. וטומאה דיולדת זכר שבעה הלכך דנקבה שבועיים: כל הניסנין. עולה ושלמים ואשם הטעונין שתי מתנות שהן ד' שנתנם במתנה אחת: כיפר דכתיב ודם ובחיך ישפך. שפיכה אחת במשמע: קרנות קרנת קרנת. (ויקרא ד) בחטאת של מזבח החילון כתיב בשעיר דנשיא כתיב קרנת חסר ובכבשה דיחיד כתיב (שם) י קרנות מלא ובשעיר׳ דיחיד כתיב (שם) קרנת חסר. אבל הנך דפר כהן משיח והעלם דבר במזבח הפנימי כתיב ושם) והתם כולהו מודו דמתנה אחת מעכבת בהן וב"ש אזלי בתר קרייה: ואימא. לב"ה כולהו למצוה דהא כולהו לריכי למכתב למלוה ועיכוב דחדא מנא להו אימא אע"פ שלא נתן כלום כיפר: בכדי. בלא כלום: שתים. דפנות של סוכה: כהלכתן. שלימות: אפילו טפח. ברום י' טפחים: למסורת. שנמסרה כתיבתו לכתבו חסירה: אתאי הלכתא. דאמרינן התם [סוכה ה:] מחילות הלמ"מ ומוקמינן לה לגרוע לדופן אתיא: י) נפשות. היינו דם דאיקרי נפש: רביעית היא שיעור חיותו של אדם ובלא״ה לא איקרי מת עד שיהא בו שיעור מיתה: שתי נפשות. משמע משני ב"א וכתב מת כדי מיתה היינו רביעית: ורבנן. פליגי עליה ואמרי עד שיהא השיעור מאדם אחד דנפשת חסר כתיב: בחלב אמו יכול בַּחַלֶב. אמו אבל בחַלָב מותר לבשל:

אתאי הלכתא גרעתא לשלישית ואוקימתא אמרת אטפח ור"ש סבר בסוכות בסוכות בסוכות הרי כאן שש דל חד קרא לגופיה

אמרת

פשו להו ארבע אתאי הלכתא גרעתא לרביעית ואוקמיה אמפח ר"ע דתניא ∘ר"ע אומר מניין לְרביעית דם שיצאה משני מתים שמטמא באהל שנאמר זעל כל נפשות מת לא יבא שתי נפשות ושיעור א' ורבנן ינפשת כתיב מתקיף לה רב אחא בר יעקב מי איכא דלית לי' יש אם למקרא והתניא יבחלב אמו יכול בחלב

א) מכות ח., ב) [ל"ל יוסף],
ג) [קדושין יח: וש"נ],
ד) פסחים פט. זבחים לו:, כ) מהרש"ל מ"ו. ו) ובחים לו:, ז) סוכה ו: נדה כו., ז) טיר לח. מט: נג: [חולין עב.ו. **ע)** ושבעים. רש"לו. י) [בכל החומשי ותיקונים גם במסורה קרנת חסר כתיב], ל) [ל"ל אחר ד"ה מביאין אלל המובח ומפ׳ בגמרא כל״ל ר״מ, נ) [שם לב.], ם) לא דריש תרווייה כר"ש כמו גבי כו' כל"ל כר״ם כתו גבי כו׳ ככ״כ רש״ל, ע) [ועי׳ תוספות סוכה ו: ד״ה ור״ש ומוספום זבחים מ ד"ה לא יתוספות זכחים נג דיים נמ נלרכה ותוס' נדה טו. ד"ה לא ותוס' סוכה לב. ד"ה כמת ותו' מתחים לו ד"ה ל) ווטי חוחפות יומא פא מכשיר הא לטמאות טמא

מוסף רש"י

יש אם למסורת. כמה שכתב משה ומסר בספר מורה לישראל, היא האם והעיקר, ולא כמו שהוא נקרא (טובה ו:) כמה שנמסרה כתב של תיבה למשה אנו לריכין לדורשה, ולא לפי המקרא (מבות ז:). שנתנן במתנה אחת. לוכע (זבחים לו:). ובחטאת שתי מתנות מתגות אלבע ממש (שם). קרנות קרנות קרנות. שלש פרשיות נאמרו שנש פושיות נחונון בחטאות החילונות בויקרא, אחת בשעיר נשיא וב׳ נחטאת יחיד, אחת בכבשה ואחת בשעירה, בשתים כתיב על קרנת חסר והאחת מלא. וב"ש אית להו יש אם נונח, זב"ם נוינו נגו ים ווסי למקרא, הרי כאן שש ואין במובח אלא ארבע קרנות והשתים יתירות לא נאמרו השפעים יעירות כם כמוכר אלא ששנה עליה הכתוב לעכב (שם לו:). ארבע למצוה ושתים לעכב. ארבע נאמרו למצוה, שמצוה לכתחילה ליתן אף עליהן, ושתים נשנו מהן לעכב (שם). ובית הלל אומרים קרנות קרנת קרנת הרי כאן ארבע. סברי יש חס למסורת, הלכך הרי זו חרבע, ג' למצוה. נחמרו, שמנוה לכתחילה ליתן אף והאחת מעכבת ואימא כולהו עליהן, למצוה, ואין כאן אפילו אחת לעכב, שהרי לא שנה כפרה מהן (שם). כפרה בכדי. בלח מתן דמים (שם). שתים כהלכתן. מזרחית ולפונית כמין גחס (סוכה ו:). בסכת בסכת בסכות. נסכת תשנו. ישנו סל מלח ותרין חסרין (שם) בסכת משמע חדה (שם). הנאמר ראשון אינו לדרשה אלא למשמעי אמא (שם). אתאי הלכתא. הא הלכתא למחיצות למיגרעיה לשלישית דופן סוכה ולמיסגי ליה בטפח (שם). על כל נפשות מת.